

Finansklagenemnda Person

Avgjørelse FinKN-2018-534

27.8.2018

Gjensidige Forsikring ASA

Bilansvar

Frontkollisjon — bedøvende midler — avkortning — bal. §§ 4, 7 (4) bokstav b og fal. § 4-14.

Skadelidte kjørte bil og ble skadet i en frontkollisjon. Selskapet varslet 100 % avkortning og henviste til at skadelidte under kjøringen var påvirket av medikamenter tilsvarende en alkoholkonsentrasjon i blodet på til sammen 1,3 promille. Skadelidte hevdet at medisinerne var foreskrevet av lege og at kjøringen dermed var lovlig. Tvist om det var grunnlag for 100 % avkortning, herunder tvist om fal. § 4-14 kom til anvendelse. Etter en konkret vurdering konkluderte nemnda med at skadelidte var påvirket av medikamenter på skadetidspunktet og at det ikke forelå særlige grunner for at skadelidte skulle få erstatning. Nemnda bemerket ellers at reklamasjonsbestemmelsene i fal. ikke gjaldt ved avkortning etter bal. § 7. Selskapet ble gitt medhold.

Saksfremstilling

Skadelidte (f. 1967) frontkolliderte med en annen bil i møtende felt i 80-sonen på en fylkesvei 1.4.13 kl. 10.39. Sikten på stedet var god, veien bar og tørr. Det ble store skader på begge kjøretøyene, og det var ikke spor i veibanen som indikerte oppbremsing. I politidokumentene heter det videre at skadelidte ikke hadde brukt bilbelte.

Det ble tatt blodprøve av skadelidte kl. 14.17 samme dag. Det fremgår av Toksikologirapporten fra Folkehelseinstituttet, datert 8.5.13, at det ikke ble påvist alkohol i blodprøvene, men ulike medikamenter som tilsvarte en alkoholkonsentrasjon mellom 0,2-0,5 for diazepam, 0,6-1,5 for oxazepam og 0,03-0,08 for morfin. I rapporten heter det under overskriften "Fortolkning":

Diazepam og omdannelsesproduktet N-desmetyldiazepam er påvist i blod. Diazepam (Stesolid, Valium og Vival) er et benzodiazepin som anvendes mot angst.

Oxazepam er påvist i blod. Oxazepam (Alopam, Sobril) er et benzodiazepin som anvendes ved angsttilstander.

Fentanyl er påvist i blod. Analysefunnet kan være forenlig med opplysningene på rekvisisjonen om bruk av fentanyl i forbindelse med medisinsk behandling. En har lagt dette til grunn i vurderingen nedenfor.

Pregabalin er påvist i blod. Pregabalin (Lyrica) er et legemiddel som anvendes i behandlingen av epilepsi, kroniske smerter og angst.

Tramadol er påvist i blod. Tramadol (Nobligan) er et opioid med smertestillende effekt.

Opiater er påvist i blod, i dette tilfellet morfin. Kan morfin ha blitt gitt som medisinsk behandling etter ulykken og før blodprøvetaking? En har lagt dette til grunn i vurderingen nedenfor.

I rapporten var det krysset for at det kunne være behov for en sakkyndig vurdering.

Selskapet varslet 27.6.13 at det ville vurdere om det forelå forhold som kunne gi grunnlag for reduksjon eller bortfall av erstatningen, jf. bal. § 7 og § 12.

Føreren av den andre bilen forklarte 10.7.13 til politiet blant annet:

... hun skulle til kirken og kom ut av en 70 km/t sone og derfor hadde nok ikke vitnet mer enn 60 km/t. Hun hadde god tid denne dagen. Vitnet ser da en lys bil som kommer ut av en slak sving. Den kommer over gulstripa og vitnet husker en høy skrapelyd. Vitnet fikk ikke med seg alt i selve smellen, men hun husker at da hun stoppet opp så stod bilen dyttet ut i grøfta på rett side av veien med fronten på bilen pekende retning der vitnet kom fra. ...

...

Vitnet er ikke sikker på motgående kjøretøyets fart. Men hun er sikker på at hun ikke var over på motgående kjørefelt med sin egen bil. ...

Skadelidte ble avhørt 13.9.13, og opplyste blant annet:

...

... at han fikk kompresjonsfraktur og brudd i ryggvirvel L3. ... han sliter med skaden enda og ... er sykemeldt. ...

Siktete var villig til å forklare seg og forklarte at han skulle på jobb i ... kommune dagen etter. Siktete reiste fra D litt før kl 08.00. Videre forklarte siktete at han kjørte nordover og det siste han husker er at han stoppet rett før eller rett etter L. Siktete forklarte at det neste han husket er at han våknet opp i bilen etter ulykka, da en person prøvde å vekke ham. Videre har siktete fått et glimt av at han husket at bilen han satt i sveiv rundt i lufta.

...

Da siktete ble konfrontert med analyseresultatene fra blodprøven svarte siktete at han gikk på medisiner da ulykken inntraff. Siktete hadde hatt et hjerteinfarkt for ca fem år siden, og har etter dette slitet med angst. Siktete forklarte at angsten er verst rundt høytider. Ulykken inntraff i påsken.

Da siktete ble spurt om han kunne fortelle litt om medisinene han brukte da ulykken inntraff svarte siktete at han gikk på en rekke medisiner. Videre forklarte siktete at han hadde fått beskjed fra lege om at han kunne kjøre bil dagen etter medisinene var inntatt.

Siktete forklarte at han kun hadde tatt hjertemedisin morgenen han kjørte. Disse medisinene forklarte siktete at han kunne kjøre bil med.

Siktete forklarte også at han fikk sterke smertestillende medikamenter i ambulansen etter ulykken, og at det er mulig han fikk Morfin og Fentanyl.

...

Da siktete ble spurt om han hadde brukt bilbelte svarte siktete at han alltid bruker bilbelte og at han brukte det da også. Siktete forklarte at han tok av bilbelte da han ble brakt ut av bilen.

...

Siktete erkjenner ikke straffeskyld for å 01.04.13 ikke ha brukt bilbelte.

Siktete erkjenner straffeskyld for å 01.04.13 ha kommet over i motgående kjørebane, slik at han krasjet med en motgående bil Siktete vet ikke helt hva han skal svare. Da han ikke vet eller husker hva som har skjedd.

Siktete erkjenner straffeskyld for å ha 01.04.13 kjørt bil i ruspåvirket tilstand.

Det fremgår imidlertid av politidokument 16.9.13 at opplysningen om at skadelidte erkjente straffeskyld for å ha kjørt i ruspåvirket tilstand var uriktig. Skadelidte "mener han har tatt medisinene som foreskrevet av lege. Videre gav legen siktete tillatelse til å kjøre bil dagen etter at han har inntatt medisinene. Siktete tok ikke medisiner 1.4.13".

I politidokument av 13.9.13 heter det at skadelidte ikke hadde dokumentasjon på lovlig bruk av Lyrica tilgjengelig, men forklarte at "tablettstyrken var på 150 mg, og at han tok opp til 6 tabletter daglig etter behov. Siktete tok siste dose Lyrica 31.03.13 ca. kl 20:00". I brev 22.2.17 fra selskapet til skadelidte heter det under overskriften "Medisin" at legen 22.11.12 hadde skrevet ut Imovane og Valium "samtidig som det er gitt beskjed om at det ikke kan kjøres bil når denne medisinen tas". Fastlegen har videre 23.22.12 notert at "en seponerer Lyrica, da dette gir bivirkninger ...".

Fastlegen skriver 13.9.13 at skadelidte på tidspunktet for ulykken benyttet: albyl-e, crestor, triatec og triobe, samt remeron, cipramil og maxalt. Av b-preparat som ikke ble brukt fast: stesolid 5 mg, sobril 25 mg og Nobligan 50 mg, samt zopiclone 7,5 mg til natten.

Politiet henla saken pga. bevisets stilling.

Selskapet har á konto utbetalt kr 1 000 000 til skadelidte, og kr 100 000 til dekning av salær.

Nav innvilget stønad til manuell rullestol 16.2.16, og uføretrygd 28.6.16.

Dr. L., spesialist i fysikalsk medisin og rehabilitering, utarbeidet en erklæring 7.1.16 og tilleggserklæring 30.6.16. I avsnittet "Vurdering av medisinsk invaliditet" i erklæringen av 7.1.16 heter det:

Skadelidtes nåværende status vurderes under punkt 2.3.3 (8) og settes til 20 %. I tillegg har han som følge av smerter fått en urinretensjon som vurderes under punkt 7.6 a (8) som settes til 10 %.

L. bemerket at funksjonstapet var mye større enn det man skulle forvente ved aktuelle skade.

Selskapet fikk tilsendt politidokumenter 20.6.13 og 18.10.16, og varslet i brev 27.6.13 om mulig avkortning i saken. I brev 23.7.13 varslet selskapet om at man ville vurdere om det var utvist grov uaktsomhet. I brev 22.2.17 varslet selskapet 100 % avkortning fordi skadelidte hadde kjørt "i selvforskyldt rus, uten bilbelte og videre også forsettlig fortsatt kjøring, til tross for at han følte seg etter eget utsagn, ikke egnet til å kjøre videre".

Selskapets rådgivende lege vurderte 9.1.18 ruskonsentrasjonen på ulykkestidspunktet, og uttalte:

...
Basert på foreliggende dokumentasjon har han ikke fått verken Diazepam eller Oxazepam av helsepersonell etter ulykken.

Det virker etter min oppfatning godt dokumentert at disse medikamentene må ha vært inntatt før ulykken og at han med stor sannsynlighet var påvirket av Diazepam tilsvarende en alkoholpromille på minst 0,8 og Oxazepam tilsvarende en alkoholpromille på minst 0,5 da ulykken skjedde fire timer tidligere.

Skadelidte sendte klage til FinKN, og har for nemnda fremlagt legeerklæring av 15.6.18, hvor overlege T. bekrefter at skadelidte "startet på behandling med Lyrica under en sykehusinnleggelse i 2012."

Skadelidte har i det vesentlige anført at kjøringen var lovlig. De medisiner han hadde tatt, var foreskrevet av lege, som hadde opplyst at han kunne føre bil med disse dersom nærmere vilkår var overholdt, jf. vegtrafikkloven § 22 med tilhørende forskrift. Politiet mente at medisininntaket var lovlig. Saken ble henlagt av politiet, da det ikke var påvist noe kritikkverdig forhold ved kjøringen. 100 % avkortning synes ikke å henge godt sammen med dette.

Subsidiært har skadelidte anført at selskapet ikke har avslått dekning uten ugrunnet opphold, jf. fal. § 4-14. Selv om nemnda har lagt til grunn at fal. § 4-14 ikke kan anvendes i motorvognforsikring, bør dette standpunkt forlates. Avgjørelse 2017-200 har ikke selvstendig begrunnelse, utover henvisning til AKN-1949 og AKN-2269, som igjen viser til FSN-3997 og FSN-4022. Ordlyden i bal. § 19, forarbeidene til paragrafen, skadelidtes direktekrav i ansvarsforsikring, Rt. 2002 s. 1517 og reelle hensyn tilsier at bestemmelsen får anvendelse.

Selskapet har i det vesentlige anført at skadelidte var påvirket av medikamenter tilsvarende en alkoholpromille på 1,3 på ulykkestidspunktet, noe som tilsier 100 % avkortning av erstatningen. Det foreligger ikke særlige grunner som gir skadelidte rett til erstatning, jf. bal. § 7 fjerde ledd bokstav b. Det er sammenheng mellom kjøringen i ruspåvirket tilstand og selve ulykken. Den skjedde i dagslys, med god sikt, tørr og bar vei, se avgjørelser 2012-346, 2010-257 og AKN-2478.

Varslingsplikten etter forsikringsavtaleloven § 13-13 gjelder ikke ved avkortning etter bilansvarsloven.

Finansklagenemnda Persons begrunnelse

Bilansvarsloven § 7 regulerer virkningene av skadelidtes medvirkning til skaden. Første ledd åpner for lemping ved fortsett og uaktsomhet som er mer enn lite å bebreide skadelidte. Fjerde ledd har en særregel for tilfeller hvor skadelidte har vært fører, og bokstav b) gjelder tilfeller hvor skadelidt fører "har vært påverka av alkohol eller andre rusande eller døyvande råder". Etter bestemmelsens tredje punktum skal en fører med større alkoholkonsentrasjon i blodet enn 0.5 promille eller en alkoholmengde i kroppen "som kan føre til så stor alkoholkonsentrasjon i blodet ..., ... i alle tilfelle rekna for påverka av alkohol i høve til regelen her". I slike tilfeller kreves det særlige grunner for at skadelidte skal få erstatning.

Etter nemnda syn var skadelidte utvilsomt påvirket av medikamenter tilsvarende en alkoholpromille på 1,3 på skadetidspunktet, jf. den toksikologiske rapporten sammenholdt med opplysninger om hvilke smertestillende midler han ble gitt etter ulykken og før blodprøven ble tatt.

Slik fremstillingen foran har vist, benyttet skadelidte en rekke legeforordnede medikamenter. Han har imidlertid anført at hans lege(r) har uttalt at han kunne kjøre bil dersom han ikke benyttet disse legemidlene den dagen som han kjørte. Nemnda kan ikke se at dette er dokumentert. Nemnda peker dessuten på at skadelidte overfor politiet opplyste at han hadde inntatt Lyrica ca. kl. 20.00 kvelden før. Samtidig fremgår det av selskapets gjengivelse fra fastlegejournalen at skadelidte hadde seponert legemidlet i november 2012. Lyrica er i tillegg ikke tatt med på fastlegens liste over hvilke medisiner han benyttet på skadetidspunktet.

Skadelidte har anført at bestemmelsen i vegtrafikkloven § 22 tredje ledd annet punktum om at man ikke skal anses som påvirket i forhold til lovens bestemmelser om "overskridelsen skyldes legemiddel inntatt i henhold til gjeldende forskrivning fra lege eller tannlege", eller "inntatt i henhold til gyldig resept", slik bestemmelsen lød i 2013, jf. endringslov 17.12.10 nr. 8, får anvendelse. Nemnda er ikke enig i at denne bestemmelse kan benyttes direkte for spørsmålet om tap av retten til erstatning etter bilansvarsloven § 7 fjerde ledd bokstav b, men antar at bestemmelsen vil kunne trekkes inn i en skjønnsmessig vurdering av om det foreligger "særlege grunnar", som nevnt i innledningen til § 7 fjerde ledd. Nemnda kan imidlertid ikke se at det foreligger slike "særlege grunnar" i saken som tilsier at unntaksbestemmelsen skal få anvendelse.

Nemnda bemerker at reklamasjonsreglene i fal. § 13-13, eller tilsvarende bestemmelse i fal. § 4-14, ikke gjelder ved avkortning etter bal. § 7, se uttalelse 2017-200, AKN-1949 og AKN-2269.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Persons konklusjon

Selskapet gis medhold.

Ved behandlingen deltok Karin M. Bruzelius (leder), Kaja de Vibe Malling (nestleder), Hege Opheim (nøytralt oppnevnt medlem), Gro Farestedt (selskapsrepresentant), Lise Karlsen (selskapsrepresentant), Gyrid Giæver (forbrukerrepresentant) og Ingebjørg Kiil (forbrukerrepresentant).